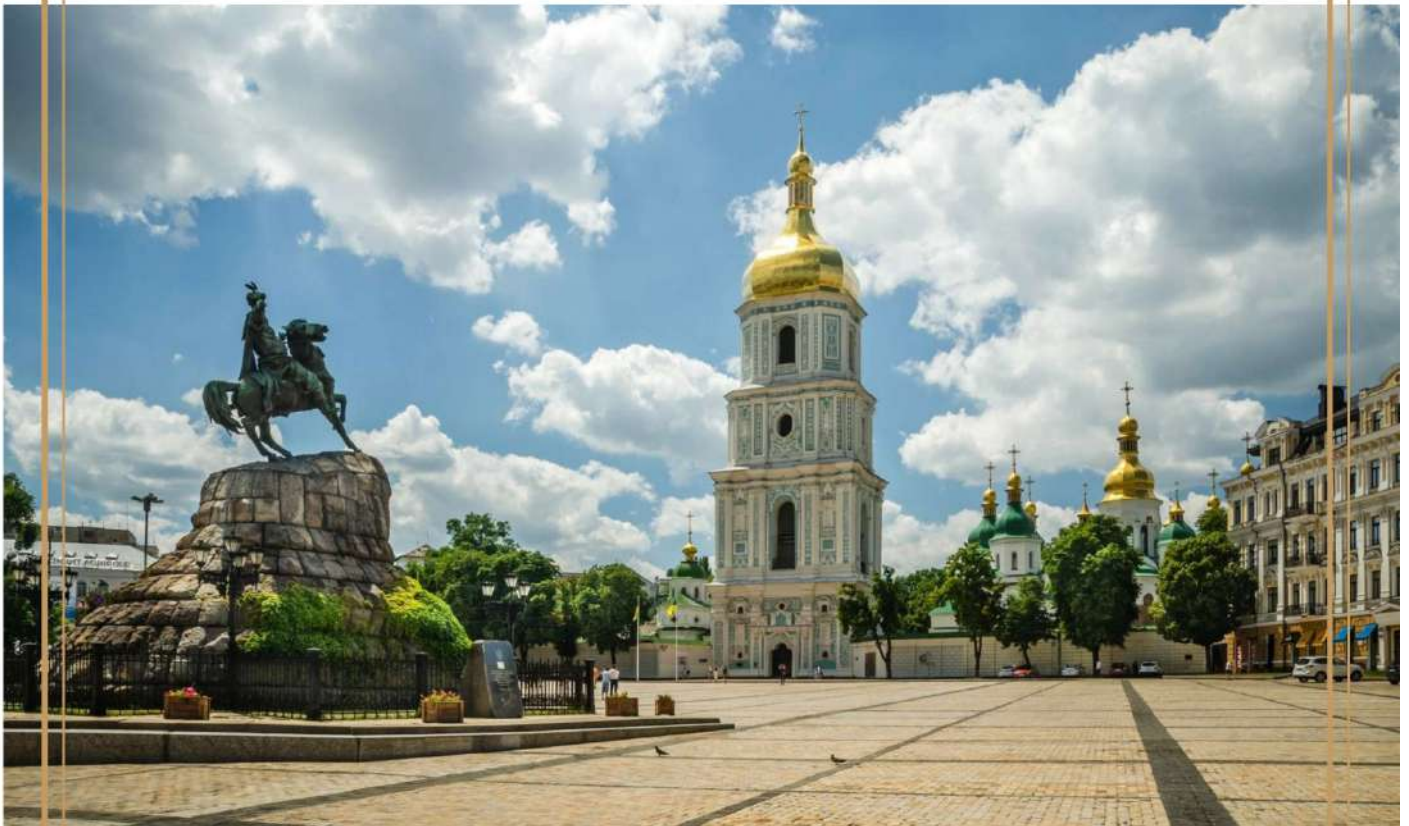

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ
УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ ТА
ТЕХНОЛОГІЧНИМИ ІННОВАЦІЯМИ В
СУЧАСНИХ УМОВАХ
ТА В ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД**

**10-11 ЖОВТНЯ
2023
ТЕЗИ
ДОПОВІДЕЙ
Частина I**

ISBN: 978-966-632-320-3 (Online)
DOI: 10.33744/978-966-632-320-3-2023

Міністерство освіти і науки України
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
Національний транспортний університет
Університет Альмерії (Іспанія)
Університет Валенсія (Іспанія)
Університет сталого розвитку Еберсвальде (Німеччина)
Жешувський технологічний університет (Польща)
Сілезька Академія (Польща)
Вільнюський технічний університет імені Гедимінаса (Литва)
Каунаський університет прикладних наук (Литва)

Міжнародна наукова конференція
**УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИМИ ІННОВАЦІЯМИ
В СУЧАСНИХ УМОВАХ
ТА В ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД
10-11 ЖОВТНЯ 2023 РОКУ**

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
Частина I

Київ НТУ 2023

<i>Пузирьова Поліна, Садовський Євген.</i> Інноваційні кластери як механізм забезпечення конкурентоспроможності країни в умовах післявоєнного розвитку.....	198
<i>Пузирьова Поліна, Саттаров Маммад, Трифонов Григорій.</i> Теоретичний базис формування та розвитку інтегрованих структур бізнесу в умовах сталого розвитку.....	201
<i>Пузирьова Поліна, Синиця Сергій.</i> Сутність діджиталізації та її значення для бізнес-процесів в умовах сталого розвитку.....	204
<i>Самойленко Владислав, Кириєнко Данііл, Пасов Геннадій.</i> Електромобілі: недоліки, переваги, перспективи.....	208
<i>Смагін Володимир, Ільченко Вікторія.</i> Інвестиційна складова реалізації бізнес-процесів в Україні.....	211
<i>Смагін Володимир, Плющ Катерина.</i> Управління інноваціями в зовнішньоекономічній діяльності підприємства в умовах війни.....	215
<i>Сніжко Лариса.</i> Управління якістю як ключовий чинник досягнення конкурентоспроможності сервісних підприємств.....	217
<i>Спіцина Ангеліна, Галицький Богдан.</i> Конкурентний потенціал як основа стабільності підприємства.....	220
<i>Спіцина Ангеліна, Голова Інна.</i> Інтелектуальна власність як складова механізму інноваційного розвитку підприємства.....	225
<i>Стахов Арсеній, Липинська Олена.</i> Асиметрія розвитку морського транспорту України у системі нового шовкового шляху.....	230
<i>Стахов Серафим, Москвиченко Ірина.</i> Питання цифровізації у системі ринку морської торгівлі.....	233
<i>Степаненко Катерина, Голубкова Ірина.</i> Аналіз потенціалу розвитку круїзної індустрії.....	235
<i>Стрілок Олександр, Ковбатюк Марина.</i> Цифровізація як рушійний фактор оптимізації бізнес-процесів підприємств.....	237
<i>Сукманюк Вікторія.</i> Управління ризиками державно-приватного партнерства в післявоєнний період.....	240
<i>Тешева Лариса, Атаї Саїд Газанфар огли.</i> Методи оцінювання конкурентоспроможності підприємства.....	243
<i>Токмакова Ірина, Іванова Анна, Бочков Олександр.</i> Адаптивне управління інноваційними процесами на підприємствах залізничного транспорту.....	247
<i>Федорук Олеся, Куценко Валентина.</i> Адаптивне управління бізнесом як стратегічна необхідність у сучасних реаліях розвитку міжнародної економіки.....	250
<i>Харченко Тетяна, Шумейко Дмитро.</i> Особливості управління ефективністю підприємства в сучасних умовах.....	252
<i>Христофор Олег.</i> Сучасні тенденції перетворення залізничних вокзалів як базових інфраструктурних об'єктів транспортної системи країни.....	254
<i>Хрїсова Юлія, Голубкова Ірина.</i> Позиціонування морських підприємств в умовах ризику.....	257
<i>Чупріна Маргарита, Шаповалова Ірина.</i> Проблеми та перспективи впровадження технологічних інновацій на металургійних підприємствах України.....	259

ІННОВАЦІЙНІ КЛАСТЕРИ ЯК МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КРАЇНИ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОГО РОЗВИТКУ

Поліна ПУЗИРЬОВА¹, д-р.екон.наук, Євген САДОВСЬКИЙ¹, аспірант

¹Київський національний університет технологій та дизайну (Україна)

Ключові слова: інновації, кластери, інноваційні кластери, конкурентоспроможність, національна економіка.

Вступ

В сучасних умовах інноваційного розвитку особливого значення набуває контроль за створенням, функціонуванням та ефективною діяльністю інноваційних кластерів як ключового драйвера забезпечення національної конкурентоактивності країни, особливо у післявоєнному її відновлені. Інноваційні кластери – це група підприємств, фірм, організацій та установ, які зосереджені у певному регіоні і співпрацюють між собою в певних галузях або сферах діяльності [1; 6; 10]. Головною метою кластерів є створення сприятливого середовища для інноваційного розвитку та конкурентоспроможності цього регіону в глобальному контексті.

Мета роботи

Дослідити та проаналізувати сутність інноваційних кластерів, які впливають на загальний стан забезпечення конкурентоспроможності країни з початку воєнної агресії.

Виклад основного матеріалу дослідження

Інноваційні кластери є спеціалізованими регіональними об'єднаннями, де підприємства, дослідницькі установи, університети та інші організації співпрацюють для створення і розвитку інноваційних продуктів і послуг. Ця співпраця допомагає залучити інтелектуальний капітал, знання і ресурси для створення нових технологій і ринків [2; 4; 8]. Однією з ключових задач цих кластерів є створення інновацій, які можуть зробити підприємства та регіони більш конкурентоздатними на світовому ринку, оскільки інновації можуть охоплювати різні сфери, від виробництва до послуг і організаційного управління. Законодавче регулювання інновацій є вкрай важливим для створення сприятливого середовища для розвитку інноваційних проектів і підтримки інноваційних кластерів в умовах післявоєнного відновлення країни та забезпечення сталої конкурентоспроможності національної економіки [3; 5; 11].

Інноваційні кластери як механізм забезпечення конкурентоспроможності країни включають в себе такі основні елементи:

- економічні інтереси – учасники кластера мають спільні економічні інтереси, які можуть включати в себе розробку нових технологій, підвищення якості продукції, підвищення ефективності виробництва і т. ін. Така спільна орієнтація дозволяє їм синергічно працювати для досягнення спільних цілей;

- регіональна ознака – кластери зазвичай базуються в конкретному регіоні або локації, і це має свої переваги. Регіональна спеціалізація дозволяє зосередити ресурси та експертизу в певних галузях, що сприяє розвитку цього регіону та підвищенню його конкурентоспроможності;

- інновації та конкурентоспроможність – завдяки співпраці та обміну знаннями між учасниками кластера, створюються умови для активного розвитку нових технологій і інновацій. Це може значно підвищити конкурентоспроможність регіону на міжнародному ринку;

- співпраця і конкуренція – учасники кластера співпрацюють для спільного успіху, але водночас конкурують між собою, що стимулює інновації і підвищення якості продукції [7; 9].

Загалом, інноваційні кластери є важливим інструментом для сприяння сталому розвитку економік та зміцнення їхньої конкурентоспроможності. Вони дозволяють об'єднати ресурси,

експертизу та інноваційний потенціал для досягнення спільних цілей і створення високоякісних продуктів і послуг, які можуть здобути успіх на світовому ринку [4; 8; 10].

Важливість використання інноваційно-кластерного підходу для розвитку та підтримки конкурентоспроможності національної економіки є беззаперечною, оскільки цей підхід є дійсно ефективним і може сприяти відродженню та зростанню галузей національної економіки, підвищенню конкурентоспроможності національного продукту та загальному розвитку регіонів.

Інноваційно-кластерний підхід передбачає об'єднання фірм і організацій у спеціалізовані групи або кластери для спільної роботи над інноваціями та розвитком галузей. Серед переваг можна виділити, такі як зниження вартості трансакцій, підтримка інноваційної взаємодії між фірмами, зменшення ризиків при закупівлі послуг, та сприяння генерації нових ідей завдяки співпраці з університетами та науковими установами. Також кластери сприяють спільному використанню ресурсів та взаємодоповнюваності у виконанні різних видів діяльності, що сприяє збільшенню продуктивності компаній та зменшенню витрат [6; 9; 11].

Таким чином, застосування інноваційно-кластерного підходу в національній економіці може сприяти створенню інноваційних продуктів, покращенню якості послуг, залученню інвестицій і створенню сприятливого середовища для відновленню національної економіки в Україні у післявоєнних реаліях.

Також, інноваційні кластери нерозривно пов'язані із процесом цифрової трансформації, що проявляються у потенційних впливах на економіку України, оскільки саме цифрова трансформація стала домінуючим напрямком розвитку у всіх сферах життєдіяльності, включаючи виробництво, освіту, управління, інтернет-сервіси, інновації та інше. Цифрова трансформація може стати ключовим чинником для інноваційного розвитку України і забезпечити їй конкурентоспроможність на світовому ринку.

Висновки

Отже, формування інноваційних кластерів сприяє прискореному обміну інформацією, доступ до якої існує для підприємств, які є суб'єктами кластеру. Це значно знижує транзакційні витрати, які можуть бути пов'язані з пошуком постачальників ресурсів, партнерів, споживачів та інших контрагентів. Крім того, активна взаємодія підприємств, що входять до кластеру, дозволить значно пришвидшити поширення інновацій, що в цілому позитивно вплине на рівень конкурентоспроможності окремої галузі, регіону чи країни в цілому. Інноваційні кластери є тим механізмом, що вирішує внутрішні проблеми компанії, стимулюють появу інновацій і нових підходів, що генерують появу нових виробників і споживачів і в такий спосіб підтримують конкурентоспроможність національної економіки. Використання стратегічно-орієнтованого підходу інноваційно-кластерного розвитку дозволить суттєво покращити положення України в світовому просторі в різних галузях народного господарства в умовах післявоєнної кризи. Серед основних переваг інноваційних кластерів слід наголосити на таких:

- зменшення транзакційних витрат (групування підприємств у кластерах спрощує процес взаємодії та обміну ресурсами та інформацією, що допомагає знизити витрати на здійснення трансакцій та логістику);

- збільшення інновацій (взаємодія між підприємствами у кластері сприяє обміну ідеями та технологіями, що може сприяти виникненню інноваційних рішень та підвищити конкурентоспроможність);

- підтримка нових виробників і споживачів (розвиток інноваційних продуктів та послуг у кластері може створити нові можливості для підприємств і ринків, що в свою чергу сприяє росту економіки);

- підвищення національної конкурентоспроможності (за допомогою інноваційних кластерів країна може покращити свою конкурентоспроможність на світовому ринку, залучаючи іноземних інвесторів та здійснюючи ефективнішу торговельну політику);

- подолання внутрішніх проблем (інноваційні кластери можуть допомогти вирішити внутрішні проблеми, такі як негнучкість та зупинка виробництва у галузях).

Таким чином, ми дійшли висновку, що застосування стратегії інноваційно-кластерного розвитку дійсно може мати значний позитивний вплив на національну економіку України і сприяти її подальшому розвитку в глобальному масштабі. Для цього важливо підтримувати та стимулювати співпрацю між підприємствами, науковими установами та урядовими органами, а також інвестувати в освіту та дослідження, розвивати інфраструктуру для сприяння інноваціям.

Список літератури

1. Гнатенко І. А. Управління проектами кластеризації інноваційного підприємництва агропродовольчої сфери в умовах реалізації стратегії сталого розвитку, глобалізації, діджиталізації, економічної культури суспільства, логістичного та кадрового менеджменту / І. А. Гнатенко, Є. О. Снітко, Р. В. Марков, В. П. Уткін // *Формування ринкових відносин в Україні*. - 2021. - № 9. - С. 106-113.
2. Залознава Ю. С. Міжнародний високотехнологічний кластер як складова сучасної концепції європейської інтеграції до науково-освітнього та інноваційного простору / Ю. С. Залознава, М. О. Солдак // *Вісник економічної науки України*. - 2021. - № 2. - С. 113-126.
3. Зось-Кіор М. В. Кластеризація за рівнем фінансового менеджменту інноваційно орієнтованих агропідприємств в умовах активізації логістичної та зовнішньоекономічної діяльності, діджиталізації та управління змінами / М. В. Зось-Кіор, І. А. Гнатенко, Н. А. Телічко, Р. С. Корнєв // *Формування ринкових відносин в Україні*. - 2022. - № 6. - С. 137-146.
4. Кукса І. М. Моделювання колаборацією в інноваційних кластерах: управління інституціональними змінами, конкурентоспроможністю, фінансовою та логістичною інфраструктурою в умовах сталого розвитку агропродовольчої сфери / І. М. Кукса, І. А. Гнатенко, О. В. Вараксіна, І. І. Матієнко-Зубенко, А. В. Черевко // *Формування ринкових відносин в Україні*. - 2021. - № 10. - С. 59-68.
5. Нечипоренко О. М. Потенційні напрями фінансового стимулювання розвитку науково-інноваційних кластерів / О. М. Нечипоренко, Ю. М. Носенко, Л. М. Сінельник // *Економіка АПК*. - 2021. - № 10. - С. 61-71.
6. Халіляєва О. В. Управління потенціалом та його значення в сучасних умовах макроекономічної глобалізації / О. В. Халіляєва, П. В. Пузирьова // *Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку : матеріали XVIII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Тарту (Естонія), 7 лютого 2022 року. – Київ ; Тарту : ГО "ВАДНД", 2022. – С. 467-471.*
7. Цифровізація як перспективний напрямок інноваційного розвитку економіки України: бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи (kpi.ua) <http://confmanagement.kpi.ua/proc/article/view/271795>
8. Юхнов Б. Ю. Актуалізація використання кластерної моделі в інноваційному розвитку економіки України / Б. Ю. Юхнов, Д. О. Корсаков, Я. В. Юхман // *Бізнес Інформ*. - 2021. - № 10. - С. 63-69.
9. Янченко З. Б. Інноваційні кластери. Адаптація кращого світового досвіду до вітчизняних реалій / З. Б. Янченко // *Бізнес Інформ*. - 2017. - № 5. - С. 62-66.
10. Olshanska O. The mechanism of public financial support for stimulation of innovation in integrated clusters / O. Olshanska, P. Puzyrova // *Формування ринкових відносин в Україні*. – 2021. – № 10 (245). – С. 32-40.
11. Puzyrova P. V. Evaluation of the current state of innovative activities of industrial enterprises of Ukraine in the conditions of sustainable development / P. V. Puzyrova // *Формування ринкових відносин в Україні*. – 2021. – № 12 (247). – С. 52-60.